

КОКТЕБЕЛЬ (1945–92 — Планерське) — селище міського типу Феодосійської міської ради Автономної Республіки Крим. Коктебел. селищ. раді підпорядк. с. Нанікове. Знаходиться на березі Коктебел. бухти Чорного моря, побл. півніжжя гірського масиву Карадаг, на примор. автошляху Феодосія–Алушта, за 120 км від Сімферополя та за 25 км від залізнич. ст. Феодосія. Площа 8,16 км². Насел. 2778 осіб (2001, складає 105,2 % до 1989): росіян — 50 %, українців — 36 %, проживають також крим. татари, болгар, греки, німці. За однією з версій, назва с-ща у перекладі з кримськотатар. мови означає «край блакитних вершин», за ін. — «сірий [кінь] з зірочкою на лобі». Тер. сучас. с-ща була заселена здавна, про що свідчать знайдені крем'яні знаряддя праці доби міді, виявлені поселення доби бронзи, тавр. могильник, а також городище та могильник 7–9 ст. У 8 ст. тут був великий для того часу порт. У 10 ст. поселення зруйновано печенігами, у 13 ст. відновлено. Згодом отримало сучасну назву. До поч. 19 ст. — татар. с-ще. Уряд Рос. імперії переселив сюди групу болгар. 1895 мешкало 119 болгар та 34 татари. Вийшовши у відставку, в 2-й пол. 19 ст. лікар-офтальмолог, дир. С.-Петербур. академії рільництва Е. Юнге викупив у місц. землевласника Бахтиша мурзи Ширинського 973 дес. землі, заклав на них виноградні плантації та розпочав будівництво винороб. підприємства. Після його смерті спадкоємці розпродали частину землі дачникам. Серед перших купив тут собі ділянку поет і художник **М. Волошин**. У 1920–30-х рр. діяла школа планеризму. У ній навч. льотчик-випробувач, Герой Радянського Союзу С. Анохін, конструктор косміч. кораблів С. Корольов, авіаконструктори О. Антонов, А. Туполєв, О. Яковлев. На

фронтах 2-ї світової війни воювало 44 жит., з них 18 загинуло. 1926 мешкало 686 (402 болгар, 170 росіян, 76 греків, 14 українців, 12 крим. татар), 1939 — 1298, 1959 — бл. 2,5 тис., 1970 — 2,2 тис., 2010 — 3,5 тис. осіб. 1944 болгарів, греків, татар, німців депортовано, у наступ. році К. перейменовано на Планерське. Від 1960 — смт. Нині К. — відомий примор. клімат. курорт. У смт — заг.-осв. школа, 2 дитсадки; школа мистецтв, Палац культури, б-ка, **Волошина М. О. Дім-музей** (від 2001 входить до «**Кіммерії М. Волошина**» **Коктебельського республіканського еколого-історико-культурного заповідника**), Будинок творчості письменників «Коктебель»; лікарня, пансіонат, турбаза, 4 бази відпочинку, 3 оздоров. дит. табори; готель. Збереглися руїни середньовіч. вірм. монастиря. Діє православна церква. У різний час тут побували М. Горький, О. Грін, М. Булгаков, М. Цветаєва, І. Еренбург, М. Шагінян, А. Чехов, В. Брюсов, В. Вересаєв, К. Тренєв, О. Толстой, О. Скрябін, Ф. Шаляпін, В. Вишневський, А. Гайдар, М. Зощенко, К. Паустовський, Я. Галан, В. Бєляєв.

Рекомендована література

1. Лесина Н. П. Планерское (Коктебель): Книга для туристов. Сф., 1986;
2. Старцев Д. Б. Про Коктебель: Иллюстрированная история от мезозоя до наших дней. Сф., 2000;
3. Фадеева Т. М., Шапошников А. К., Дидуленко А. И. Старый, добрый Коктебель. Сф., 2004;
4. Жарков Е. И. Страна Коктебель. К., 2008.

Н. Ю. Караяні

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Коктебель / Н. Ю. Караяні // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-8079>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).